

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. A/2014/0173 van 11 maart 2014
in de zaak 2010/0545/SA/2/0526

In zake:

1. mevrouw [REDACTED]
2. de heer [REDACTED]
3. de heer [REDACTED]
4. de heer [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Inke DEDECKER
kantoor houdende te 3600 Genk, Jaarbeurslaan 19/31
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partijen

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Christian LEMACHE
kantoor houdende te 3800 Sint-Truiden, Tongersesteenweg 60
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij:*

de nv [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Peter FLAMEY
kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld met een aangetekende brief van 28 juni 2010, strekt tot de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Limburg van 18 mei 2010 waarbij aan de tussenkomen partij enerzijds de stedenbouwkundige vergunning wordt geweigerd voor het bouwen van de drie meest noordelijk gelegen windturbines M-01, M-02 en M-03 met de bijhorende middenspanningscabines en, anderzijds, onder voorwaarden de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor de drie overige windturbines M-04, M-05 en M-06 met aanhorigheden.

De bestreden beslissing heeft betrekking op de percelen gelegen te [REDACTED] en met kadastrale omschrijving [REDACTED].

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

De Raad heeft met het arrest van 7 december 2010 met nummer S/2010/0065 de behandeling van de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing onbepaald uitgesteld. Gelet op de wederkerige koppeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning is vastgesteld dat de stedenbouwkundige vergunning tijdelijk van rechtswege is geschorst.

2.

De partijen zijn vervolgens opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 1 maart 2011, waar de vordering tot schorsing opnieuw werd behandeld in het licht van een nieuw gegeven. De Vlaamse Minister immers, verklaarde op 6 december 2010 het beroep tegen de milieuvergunning van 16 juni 2010 gedeeltelijk gegrond. De milieuvergunning werd in graad van beroep gewijzigd, in die zin dat de bijzondere voorwaarde met betrekking tot de slagschaduw (artikel 5, §2.1) vervangen door een meer concrete bepaling, en verder werden er bijzondere voorwaarden in verband met de veiligheid en de brandpreventie- en brandbestrijdingsmiddelen aan toegevoegd.

Kamervoorzitter Hilde LIEVENS heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ineke DEDECKER die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Andy BEELEN die loco advocaat Christian LEMACHE verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Pieter Jan VERVOORT die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

De voorzitter heeft op de zitting van 1 maart 2011 reeds akte genomen van de afstand van de vordering tot schorsing.

3.

De verwerende partij heeft een nota met opmerkingen (te beschouwen als antwoordnota) ingediend en een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend. De tussenkomende partij heeft een schriftelijke uiteenzetting ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 22 maart 2011 waar de vordering tot vernietiging werd behandeld.

Kamervoorzitter Hilde LIEVENS heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ineke DEDECKER die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Andy BEELEN die loco advocaat Christian LEMACHE verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Pieter Jan VERVOORT die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening hebben betrekking op de tekst van deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. TUSSENKOMST

De nv [REDACTED] verzoekt met een aangetekende brief van 3 september 2010 om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de tweede kamer heeft met een beschikking van 21 oktober 2010 de tussenkomende partij, als aanvrager van de vergunning, toegelaten om in de debatten tussen te komen en vastgesteld dat het verzoek ontvankelijk lijkt. Er zijn geen redenen om anders te oordelen. Er werd tevens een rechtsgeldige beslissing om in rechte te treden voorgelegd.

Het verzoek tot tussenkomst is ontvankelijk.

IV. FEITEN

Op 21 december 2009 (datum van de verklaring van volledigheid) dient de tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van een windpark langs de Zuid-Willemsvaart te Maaseik”*.

Concreet gaat het om de inplanting van 6 publieke windturbines met de bijhorende middenspanningscabines, aangesloten op het openbare elektriciteitsnet.

De aanvraag is eveneens onderworpen aan een milieuvergunning.

Op 16 juni 2010 weigert de deputatie van de provincieraad van Limburg een milieuvergunning voor de 3 meest noordelijk voorgestelde windturbines M-01, M-02 en M-03 met bijhorende transformatoren. Voor de overige 3 windturbines M-04, M-05 en M-06 met bijhorende transformatoren, verleent de deputatie de milieuvergunning, mits voorwaarden.

De tussenkomende partij tekent geen beroep aan tegen vermelde weigering voor de windturbines M-01, M-02 en M-03 met bijhorende transformatoren. De milieuvergunning voor deze constructies is bijgevolg definitief geweigerd, wat – gelet op de wederkerige koppeling van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning – het voorwerp van de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning herleidt tot de windturbines M-04, M-05 en M-06 met bijhorende transformatoren. Voor deze constructies wijzigt de bevoegde Vlaamse minister, na hoger beroep van diverse buurtbewoners, op 6 december 2010 de voorwaardelijke milieuvergunning. Tegen deze milieuvergunning wordt een vordering tot schorsing en tot nietigverklaring ingediend bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak door de eerste en de tweede verzoekende partij. De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak heeft bij arrest van 9 juni 2011 deze vordering verworpen. Er is nog geen uitspraak over de vordering tot vernietiging.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 1 september 1980 vastgestelde gewestplan ‘Limburgs Maasland’, gelegen in een agrarisch gebied met, in overdruk, een waterwinningsgebied.

De percelen zijn niet gelegen binnen een gebied waarvoor een goedgekeurde bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

De percelen zijn eveneens gelegen in een gebied dat volgens het Windplan Vlaanderen in aanmerking komt voor windenergie.

Bij de aanvraag werd een lokalisatienota gevoegd teneinde op grond van artikel 4.4.9, §2 VCRO de nodige verantwoording voor de inplanting van de windturbines te geven.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 12 januari 2010 tot en met 12 februari 2010, worden 47 bezwaarschriften ingediend.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling brengt op 5 januari 2010 een ongunstig advies uit.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling onroerend erfgoed, brengt op 28 januari 2010 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

Het Vlaams Energieagentschap, interdepartementale Windwerkgroep, brengt op 4 maart 2010 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Maaseik brengt op 15 maart 2010 een ongunstig advies uit.

Op 18 mei 2010 beslist de verwerende partij enerzijds de stedenbouwkundige vergunning te weigeren voor het bouwen van de drie meest noordelijk gelegen windturbines M-01, M-02 en M-03 met de bijhorende middenspanningscabines en, anderzijds, onder voorwaarden de stedenbouwkundige vergunning te verlenen voor de drie overige windturbines M-04, M-05 en M-06 met aanhorigheden. Zij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

STEDENBOUWKUNDIGE BASISGEGEVENS UIT DE PLANNEN VAN AANLEG/RUIMTELIJKE UITVOERINGSPLANNEN

Ligging volgens de plannen van aanleg + bijhorende voorschriften

De aanvraag is volgens het gewestplan LIMBURGS MAASLAND (KB 01/09/1980) gelegen in een agrarisch gebied.

...

De aanvraag is volgens het gewestplan LIMBURGS MAASLAND (KB 01/09/1980) gelegen in een waterwinningsgebied.

...

Overeenstemming met dit plan

De aanvraag is principieel in strijd met het van kracht zijnde plan, een afwijkingsbepaling kan worden toegepast.

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

Art. 4.4.9 § 1. *Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een plan van aanleg, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.*

Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het plan van aanleg die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een plan van aanleg alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan overige concordanties vaststellen.

Het gebied is bestemd voor beroepslandbouw. Alle werken, handelingen en wijzigingen die nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten. Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfsgellegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken. In het gebied zijn ook aan de landbouw verwante bedrijven toegelaten voor zover hun aanwezigheid in het agrarisch gebied nuttig of nodig is voor het goed functioneren van de landbouwbedrijven in de omgeving en ze gevestigd worden in bestaande landbouwbedrijfszetels. Die bedrijven moeten een directe en uitsluitende relatie hebben met de aanwezige landbouwbedrijven door afname of toelevering van diensten of producten. Primaire bewerking of opslag van producten kan worden toegelaten. Verwerking van producten is uitgesloten, met uitzondering van mestbehandeling en mestvergisting. Er moet rekening gehouden worden met de schaal en de ruimtelijke impact van deze bedrijven. Daarbij wordt ten minste aandacht besteed aan:

- *de relatie met de in omgeving aanwezige functies;*
- *de invloed op de omgeving wat het aantal te verwachten gebruikers of bezoekers betreft;*
- *de invloed op de mobiliteit en de verkeersleefbaarheid;*
- *de relatie met de in de omgeving van het gebied vastgelegde bestemmingen.*

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

- *het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het al dan niet toegankelijk maken van het gebied voor educatief of recreatief medegebruik;*
- *waaronder het aanleggen, inrichten of uitrusten van paden voor niet-gemotoriseerd verkeer;*
- *het herstellen, heraanleggen of verplaats van bestaande openbare wegen en nutsleidingen;*
- *de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de landschapswaarden;*
- *het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatings(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.*

Het dossier bevat een omstandige lokalisatienota waarin de mogelijke effecten van de inplanting van windturbines ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatings(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten worden beschreven en geëvalueerd en waarbij deels kan worden aangesloten. De algemene bestemming van het gebied wordt niet in het gedrang gebracht door de oprichting van deze turbines die slechts een kleine oppervlakte innemen en de verder exploitatie van het gebied voor

landbouwdoeleinden niet hypothekeren. Dit wordt verder uitgebreid gemotiveerd onder de titel 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening'. De voorliggende aanvraag kan bijgevolg worden toegestaan in het gebied voor beroepslandbouw.

...

ANDERE ZONERINGSGEGEVENS

Het project is gedeeltelijk gelegen binnen de door de Provincie Limburg geselecteerd open ruimte verbinding met de Vlake van Bocholt, nabij het kleinstedelijk gebied Bree, tussen Opitter en Waterloo (5).

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De aanvraag betreft het bouwen van een windturbinepark bestaande uit zes windturbines en bijhorende middenspanningskabinen. De turbines hebben een ashoogte van minimaal 105 m en maximaal 108 m en een rotordiameter van minimaal 82 m en maximaal 90 m. De tiphoogte is gelegen tussen 149 en 150 m. De turbines worden in lijnvorm parallel gebundeld met de Zuid-Willemsvaart aan de westelijke zijde ter hoogte van Waterloo op het grondgebied Maaseik. De drie meest zuidelijke turbines lopen parallel met de vaart, de lijn van de drie meest noordelijke turbines loopt wat weg van de vaart. De onderste drie turbines liggen ter hoogte van het industrieterrein op het Hoog Geisterveld. De terreinen waarop de turbines worden voorzien zijn allemaal gelegen in agrarisch gebied met in overdruk waterwinningsgebied. Er worden toegangswegen voorzien en tijdelijke werkvlakken bij elk van de windturbines. Deze worden uitgevoerd in waterdoorlatende materialen.

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en later wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en later wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

De percelen waarop de turbines worden voorzien zijn volgens de watertoetskaarten infiltratiegevoelig en matig gevoelig voor grondwaterstroming. Mogelijke schadelijke effecten zouden kunnen ontstaan als gevolg van veranderingen in infiltratie van hemelwater, kwaliteitsverlies van grondwater en de wijziging in grondwaterstroming.

Aangezien de toegangswegen en tijdelijke werkvlakken bij de windturbines voorzien worden in waterdoorlatend materiaal en kunnen afwateren naar onverharde randzones, worden er geen significant schadelijke effecten verwacht op het infiltratieregime. Ook voor de aspecten grondwaterstroming en grondwaterkwaliteit worden er geen significant schadelijke effecten verwacht tengevolge de aanleg van het windturbinepark.

Het project is bijgevolg in overeenstemming met de doelstellingen en beginselen van het decreet Integraal Waterbeleid.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De oprichting van de windturbines kadert in de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt als doelstelling voorop om tegen 2010 6% van het totale elektriciteitsverbruik te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen.

De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

Het ruimtelijk principe van de gedeconcentreerde bundeling wordt algemeen voor de inplanting van windturbines verfijnd in het principe van de plaatsdeling (site sharing). Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines, veeleer dan een verspreide inplanting van solitaire turbines. Er moet worden gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van of in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied.

De turbines worden in lijnvorm parallel gebundeld met de Zuid-Willemsvaart aan de westelijke zijde ter hoogte van Waterloo op het grondgebied van Maaseik. De drie meest zuidelijke turbines lopen parallel met de vaart, de lijn van de drie meest noordelijke turbines loopt wat weg van de vaart. De onderste drie turbines liggen ter hoogte van het industrieterrein op het Hoog Geisterveld dat enkele grootschalige bedrijfsgebouwen bevat. Het principe van gedeconcentreerde bundeling is bijgevolg gerespecteerd.

De projectlocatie biedt duidelijke potenties voor de inplanting van windturbines. De schaal van het landschap en de lijninfrastructuur stemmen overeen met het voorgestelde project, waardoor het project bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving.

Maar de drie meest noordelijk gelegen turbines zijn eveneens gelegen in de open ruimte verbinding tussen Opitter en Waterloo in de Vlakte van Bocht, nabij het kleinstedelijk gebied Bree. Het behoud van open ruimte verbindingen is gewenst binnen stedelijke en economische netwerken en in of nabij stedelijke gebieden. Nieuwe bebouwing wordt zoveel mogelijk geweerd en de ruimtelijke relatie tussen de verbonden gebieden gewaarborgd.

Voor de drie meest zuidelijk gelegen turbines is er geen sprake van een aantasting van de voornoemde open ruimte verbinding. Deze turbines zijn gelegen in de vork van de bestaande bebouwing en infrastructuur gevormd door de Zuid-Willemsvaart, het bedrijventerrein Hoog Geiserveld met enkele grootschalige bedrijfsgebouwen en de ingevulde woongebieden van Dorpervel en Waterloo. De verstoring van het landschap is hier miniem wat te verklaren is door de relatief wijde afstand tussen de molens onderling, door hun ranke voorkomen en het ontbreken van reliëfwijzigingen. Deze drie turbines vormen een ruimtelijk coherent project met een regelmatige inplanting met gemiddelde afstand tussen turbines van ca. 400 m en die optimaal aansluit bij de vaart op een gemiddelde afstand van ca. 250 m en eveneens bij het bedrijventerrein.

Ruimtelijk kan dan ook slechts gedeeltelijk gunstig geoordeeld worden voor deze locatie, met name voor de drie meest zuidelijk gelegen turbines.

Er kan niet worden ingegaan op het ongunstige advies van de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling Limburg. Het verschuiven van de turbines naar de hoeken van landbouwkavels en zo dicht mogelijk bij bestaande landbouwwegen zou immers het coherent project en de regelmatige bundeling met de aanwezige lijninfrastructuur kunnen hypothekeren, waardoor de goede ruimtelijke ordening en de bestaanbaarheid van deze turbines met de onmiddellijke omgeving in het gedrang komt. Bovendien nemen de turbines van het voorgestelde project een relatief beperkte oppervlakte in waardoor de schade aan de structuur van het landbouwgebied toch vrij beperkt blijft en de exploitatie

van de gronden in geen geval in het gedrang wordt gebracht. Voor de aanvoer van windturbine onderdelen wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande wegenis. Indien nodig worden er toegangswegen naar de inplantingsplaats van windturbines aangelegd. Om de impact op de landbouwgebieden beperkt te houden wordt de ingenomen oppervlakte door de toegangswegen minimaal gehouden. De toegangswegen worden zoveel mogelijk langs de perceelsgrenzen gehouden. Bij sommige publieke landbouwwegen moeten wel verbeteringen worden aangebracht om het transport mogelijk te maken. Het grondgebruik wordt bijgevolg optimaal benut en de landbouw wordt nauwelijks beïnvloed. Ook het agrarisch gebruik van de landbouwgronden wordt nauwelijks beperkt. Er is geen invloed geconstateerd van windturbines op het gewas en het vee. Er is een akkoord afgesloten met elke landbouwer die eigenaar of pachter is van de gronden die in gebruik zouden genomen worden door de windturbines, toegangswegen en kabels.

Er wordt ook door het inplanten van windturbines in de voorgestelde projectzone geen significante negatieve invloed op het landschap verwacht. De inplantingsplaats is niet gelegen in een vaste trekroute voor vogels, maar sluit in noordelijke richting wel aan op een broedgebied van internationaal belang en in zuidoostelijke richting op een broedgebied van nationaal belang. Er wordt voldaan aan de vooropgestelde minimum bufferafstanden van 700 en 500 meter met betrekking tot de broedgebieden die geheel of gedeeltelijk overlappen met de VEN-gebieden en de specifieke beschermingszones. Er worden dan ook geen fundamentele problemen en significante effecten in, of in relatie tot de gebieden van lokaal, gewestelijk, nationaal of internationaal belang verwacht. Dit wordt bevestigd door de positieve adviezen van Onroerend Erfgoed en het Agentschap voor Natuur en Bos (zie bijlagen) en zal verder via bindende voorwaarden in deze stedenbouwkundige vergunning worden bewaakt. Het is van belang dat een significante negatieve impact bij het vervoer en de opbouw van de windturbines op de bermen en taluds van de bestaande toegangswegen wordt vermeden.

....

De oorzaak van het voortgebrachte geluid van windturbines is tweevoudig. Het wordt gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator. De mogelijke maatregelen aan de bron worden genomen om de geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, en dergelijke meer.

Er zijn geen woningen van derden of woongebieden op minder dan 250 meter van de turbines gelegen. Overeenkomstig de omzendbrief 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines' van 2006 mag men er daardoor van uitgaan dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft.

Alles dient evenwel in het werk gesteld te worden om het geluidsniveau te reduceren tot een niveau waarbij hinder voor de omgeving zoveel mogelijk vermeden wordt. Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot het geluid gesteld in de voornoemde omzendbrief.

Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende schaduw.

Uit de slagschaduwsimulaties die in het dossier werden opgenomen blijkt dat er zich geen woningen binnen de contour van 30 uur slagschaduw per jaar bevinden. De projectontwikkelaar dient te garanderen dat steeds aan de gestelde voorwaarden met betrekking tot slagschaduw uit de omzendbrief 'Afwegingskader en randvoorwaarden en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines' van 2006 wordt voldaan.

Uit de veiligheidsstudies komt naar voor dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen aanvaardbaar of verwaarloosbaar zijn.

De Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer adviseert gunstig voor de voorgestelde inplanting van de windturbines. De maximale totale hoogte is beperkt tot 150 m. De turbines dienen niet te worden bebakend. Er is daardoor ook geen bijkomende visuele storing van de avondhorizon. Uit het advies kan worden afgeleid dat de turbines geen gevaar vormen voor het luchtverkeer.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag is voor de drie meest zuidelijk gelegen windturbines – WT:M-04, WT:M-05 en WT:M-06 – in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en is bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving. De naar aanleiding van het openbaar onderzoek ingediende bezwaren werden, voor wat betreft deze drie turbines, weerlegd. De adviezen van de openbare besturen zijn (voorwaardelijk) gunstig of werden weerlegd. De aanvraag van deze drie windturbines kan daarom positief worden beoordeeld.

De aanvraag voor de drie meest noordelijk gelegen windturbines – WT:M-01, WT:M-02 en WT-03 en bijhorende middenspanningscabines – is niet in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en niet bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving. Het bezwaar met betrekking tot deze drie turbines is gegrond. De turbines worden daarom uit de stedenbouwkundige vergunning gesloten.

BIJGEVOLG WORDT OP 18 mei 2010 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar weigert de vergunning voor de oprichting van de drie meest noordelijk gelegen windturbines met nummer WT: M-01, WT: M-02 en WT: M-03 met de bijhorende middenspanningscabines.

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af voor de bouw van drie windturbines (WT: M-04, WT: M-05 en WT: M-06) en aanhorigheden aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

1° het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen;

2° de volgende voorwaarden na te leven:

- 1. De ashoogte van de turbines moet minimaal 105 m en maximaal 108 m bedragen. de rotordiameter moet minimaal 82 m en maximaal 90 m bedragen. De totale tiphoogte van de turbine moet minimaal 149 m bedragen en mag de 150 m niet overschrijden. Voor een esthetisch geheel dient steeds te worden nagestreefd dat de ashoogte minimaal 1,2 maal de rotordiameter zal bedragen;*

2. *Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines";*
3. *Het project dient inzake slagschaduw steeds te voldoen aan de voorwaarden gesteld in de omzendbrief "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines";*
4. *De voorwaarden opgenomen in het advies van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer (zie bijlage) dienen integraal en stipt te worden gevolgd;*
5. *De voorwaarden opgenomen in het advies van het Agentschap Wegen en Verkeer (zie bijlagen) dienen integraal en stipt te worden gevolgd;*
6. *Het herstel van het bermprofiel mag geen aanleiding geven tot veranderen bodemgebruik;*
7. *De oorspronkelijke wegbreedte zoals opgenomen in de Atlas der Buurtwegen dient integraal behouden te worden. Dit impliceert het nazicht van de wettelijke toestand via uitpaling en herstel over de wettelijke breedte en niet op basis van de huidige gebruiksbreedte. Er dient vermeden te worden dat door grondwerken de as van de weg verschoven wordt.*
8. *Alle werken met ingreep in de bodem dienen door een archeologische prospectie met ingreep in de bodem te worden voorafgegaan en dit in opdracht van de bouwheer die hiervoor de financiële lasten draagt;*
9. *De prospectie met ingreep in de bodem dient te voldoen aan de bijzondere voorschriften. De bouwheer vraagt deze bijzondere voorschriften op bij Ruimte en Erfgoed.*
10. *De archeologische prospectie met ingreep in de bodem, inclusief de rapportage, dient te worden uitgevoerd door een archeoloog conform art. 12 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. Voorts heeft de bouwheer vrije keuze inzake de uitvoerder.*
11. *De archeoloog vraagt hiertoe een prospectievergunning aan bij de bevoegde administratie volgens art. 15 van het uitvoeringsbesluit van 20 april 1994. De bijzondere voorschriften worden aan deze prospectievergunning gekoppeld.*
12. *De archeologische prospectie met ingreep in de bodem houdt in dat:*
 - *Voorafgaand aan de werken op het terrein boringen (in functie van de ontdekking van archeologische steentijdsites) en proefsleuven (in functie van de ontdekking van archeologische sites met grondsporen) dienen te worden gegraven over een oppervlakte én tot op de diepte bepaald door een archeoloog;*
 - *De proefsleuven dienen pragmatisch te worden gegraven met als doel 12% van het terrein open te leggen;*
13. *De archeologische prospectie met ingreep in de bodem behelst eveneens de opmaak van een rapport. Dit rapport moet, conform de bijzondere voorschriften, binnen een redelijke termijn na het afronden van het onderzoek door de bouwheer aan Ruimte en Erfgoed worden toegezonden. Pas na de ontvangst van het rapport kan de erfgoedconsulent van Ruimte en Erfgoed oordelen of gronden kunnen worden vrijgegevens wegens een gebrek aan relevante archeologische sporen;*
14. *Indien daarentegen wel relevante archeologische sporen aangetroffen worden, dient afgewogen te worden of behoud in situ mogelijk is. Kan dit niet, dan moeten er door de bouwheer de nodige tijd én financiële middelen worden voorzien voor een volwaardige archeologische opgraving;*
15. *De bevoegde administratie moet betrokken worden bij de werkplanning en uitgenodigd worden voor de coördinatie- en werfvergaderingen om de archeologische prospectie met ingreep in de bodem in te passen in de werken;*

16. *Er mogen geen reliëfwijzigingen plaatsvinden en het terrein rond de molens moet op de oorspronkelijke maaiveldhoogte hersteld worden. In geen geval mogen blokvormige onderdelen boven het maaiveld uitsteken, zoals funderingen, betonblokken etc. Boven het maaiveld mogend dus enkel ronde molenlichamen zichtbaar zijn;*
 17. *Elke andere constructie dan de molenlichamen, bijvoorbeeld de cabines, moeten geïntegreerd worden, bij voorkeur in de molenlichamen, en wanneer dit technisch onmogelijk zou zijn, door volledige omsluiting met een loofbosje van streekeigen soorten. Ook elke afsluiting moet vanaf de buitenzijde gezien, volledig omsloten zijn door loofbos van streekeigen soorten;*
 18. *De aanvrager verbindt zich ertoe om bij buitendienststelling of bij negatieve revisie van een windturbine deze te ontmantelen en volledig af te breken waarbij het terrein terug in zijn oorspronkelijke staat wordt hersteld.*
- ...

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

De Raad heeft met het arrest van 7 december 2010 met nummer S/2010/0065 reeds vastgesteld dat het beroep tijdig werd ingesteld en dat de verzoekende partijen over het rechtens vereiste belang beschikken. Er zijn geen redenen om anders te oordelen.

Het hetzelfde arrest van 7 december 2010 werd ook reeds geoordeeld dat een schending van artikel 4.8.16, §5 VCRO niet kan leiden tot de onontvankelijkheid van de vordering op zich aangezien de kennisgeving louter ter informatie geschiedt en dus, in tegenstelling tot de betekening conform artikel 4.8.17, §1, tweede lid VCRO, geen rechtsgevolgen creëert in hoofde van de verwerende partij en eventuele belanghebbenden, waaronder de tussenkomende partij.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

In een eerste middel roepen de verzoekende partijen de schending in van het gewestplan Limburgs Maasland, van de artikelen 11.4.1 en 18.7.2 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna Inrichtingsbesluit), van artikel 4.4.9 VCRO, van de typevoorschriften vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (hierna Typevoorschriftenbesluit), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en van het materieel motiveringsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen stellen dat de verwerende partij ten onrechte toepassing heeft gemaakt van artikel 4.4.9 VCRO om af te wijken van de gewestplanbestemming.

Zij menen dat de verwerende partij terzake onvoldoende heeft gemotiveerd dat voldaan is aan de voorwaarden die opgenomen zijn in de typevoorschriften om in afwijking van de gewestplanbestemming de windturbines toe te staan. Zij wijzen er op dat de verwerende partij

terzake niet kon volstaan met een loutere verwijzing naar de door de tussenkomende partij opgestelde lokalisatienota en dat verder de motivering zich beperkt tot een verwijzing naar de kleine oppervlakte die wordt ingenomen door de windturbines, tot een bevestiging dat de algemene bestemming niet in het gedrang komt en tot het gegeven dat de exploitatie voor landbouwdoeleinden niet gehypothekeerd wordt. Wat de oppervlakte betreft, wijzen de verzoekende partijen er op dat volgens de lokalisatienota het windpark een oppervlakte van 1,12 ha zal innemen wat volgens hen niet weinig te noemen is. Wat de verwijzing naar de lokalisatienota betreft, wijzen de verzoekende partijen er op dat deze slechts deels wordt bijgetreden door de verwerende partij.

Tot slot wijzen de verzoekende partijen er op dat de windturbines ook de gewestplanbestemming van waterwinningsgebied miskennen.

2.

De verwerende partij antwoordt hierop dat de verzoekende partijen weliswaar verwijzen naar een aantal bepalingen en beginselen doch dat zij in de uiteenzetting van hun middel op geen enkel ogenblik argumenteren dat de windturbines niet of onmogelijk via artikel 4.4.9 VCRO kunnen worden vergund. De verwerende partij meent dan ook dat het eerste middel enkel ontvankelijk is voor zover een schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de motivering van bestuurshandelingen wordt aangevoerd.

De verwerende partij wijst er op dat het verwijt van de verzoekende partijen inzake de ingenomen oppervlakte feitelijk onjuist is. Het gehele windpark zou 1,12 ha beslaan doch de drie vergunde windturbines beslaan een totale oppervlakte van 54a59ca. Verder meent zij dat de verzoekende partijen de door haar gegeven motivering slechts ten dele bekritisieren. De verwerende partij wijst terzake op de motivering waaruit blijkt dat en waarom zij weigerde in te gaan op het negatief advies van de Afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling Limburg. Aangezien de verzoekende partijen tegen deze motieven geen kritiek uiten, kunnen deze volgens de verwerende partij mee de bestreden beslissing schragen. De verwerende partij meent dan ook dat door het niet bekritisieren van dit motief, die alleszins overeind blijft om de bestreden beslissing te schragen.

3.

De tussenkomende partij voegt hieraan nog toe dat de verwerende partij zelf heeft gesteld dat het voorwerp van de aanvraag in strijd is met de gewestplanbestemming doch dat de verwerende partij gebruik heeft gemaakt van artikel 4.4.9 VCRO dat haar toestaat af te wijken van de gewestplanbestemming. De tussenkomende partij meent dan ook dat er geen schending van het gewestplan of van artikel 11.4.1 van het Inrichtingsbesluit is.

Zij meent dat de verwerende partij terecht toepassing heeft gemaakt van de afwijkingsmogelijkheid. Zij stelt dat de verwerende partij in het bestreden besluit omstandig heeft toegelicht dat de drie meest zuidelijke windturbines door hun beperkte impact de algemene bestemming van het gebied niet in gedrang brengen. Volgens de tussenkomende partij gebeurde dit in verscheidene hoofdstukken van de bestreden beslissing.

De tussenkomende partij wijst er verder op dat uit de uitvoerige uiteenzetting van de middelen door de verzoekende partijen duidelijk blijkt dat zij op de hoogte zijn van de motieven van de bestreden beslissing doch dat zij het daar blijkbaar niet mee eens zijn. Zij meent dan ook dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij hun eerste middel voor zover dit slaat op de formele motiveringsplicht.

De tussenkomende partij wijst er ook op dat, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren, de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO geen strengere motivering vereist nu in dit artikel geen bijzondere regeling aangaande de formele motivering ingeschreven staat. Voor de motivering volstaat het volgens de tussenkomende partij dat een rechtsonderhorige uit de motivering van de beslissing kan afleiden waarom de beslissing werd genomen en waarom desgevallend de opgeworpen bezwaren en uitgebrachte adviezen niet werden gevolgd. Dit kan volgens de tussenkomende partij duidelijk worden afgeleid uit de bestreden beslissing. De

tussenkomen de partij wijst er op dat binnen het bestreden besluit meerdere malen wordt aangegeven waarom de drie windturbines kunnen worden vergund in afwijking van de gewestplanbestemming. De tussenkomen de partij meent dan ook dat de verzoekende partijen uit de omstandige motivering duidelijk kunnen afleiden waarom het besluit is genomen ondanks de bezwaren en eveneens waarom aan het negatieve advies van de Afdeling Duurzame Landbouwon t w i k k e l i n g wordt voorbijgegaan.

De tussenkomen de partij wijst er verder op dat niet enkel naar de lokalisatienota wordt verwezen. Er is een uitdrukkelijke motivering aanwezig. Het feit dat de verwerende partij zich slechts gedeeltelijk bij de lokalisatienota aansluit is volgens de tussenkomen de partij logisch nu slechts drie van de zes windturbines worden vergund.

Het feit dat het bestreden besluit niet vermeldt welke oppervlakte effectief zal worden ingenomen doet volgens de tussenkomen de partij ook niets af aan het feit dat de motivering correct en duidelijk is. Deze oppervlakte kan immers worden afgeleid uit het aanvraag dossier die met de vergunning één geheel uitmaakt.

Het genuanceerde en sterk gemotiveerde karakter van de bestreden beslissing blijkt volgens de tussenkomen de partij ook uit het feit dat de vergunning slechts deels werd verleend.

Wat de strijdigheid met de gewestplanbestemming waterwinningsgebied betreft, wijst de tussenkomen de partij er op dat er enkel beperkingen kunnen worden opgelegd ten aanzien van de uitvoering van werken met het doel de waterwinning te beschermen. Deze gewestplanbestemming houdt dus volgens de tussenkomen de partij geen bouwverbod in en betekent geenszins dat er geen toepassing kan worden gemaakt van artikel 4.4.9 VCRO. Zij wijst er op dat de bevoegde adviesinstantie terzake heeft meegedeeld dat zij op het vlak van het drinkwater geen bezwaar heeft tegen de aanvraag. De verwerende partij heeft een bezwaar terzake eveneens weerlegd in het bestreden besluit. De tussenkomen de partij meent dan ook dat er geen schending is van artikel 18.7.2 van het Inrichtingsbesluit.

4.

In hun wederantwoordnota wijzen de verzoekende partijen er op dat zij wel degelijk gerechtigd zijn zich te beroepen op een schending van de formele motivering. Wat het niet bekritisieren van de weerlegging van het ongunstig advies van de Afdeling Duurzame Landbouwon t w i k k e l i n g betreft, wijzen de verzoekende partijen er op dat deze weerlegging de gekozen inplanting van de turbines niet kan verantwoorden. Verder menen de verzoekende partijen dat het argument van de relatief beperkte oppervlakte door hen uitvoerig werd weerlegd.

Met betrekking tot de bestemming waterwinningsgebied stellen de verzoekende partijen dat, gelet op de ingenomen oppervlakte, de realisatie van een waterwinning – die zich logischerwijze zo dicht mogelijk tegen het kanaal zal situeren – in het gedrang komt.

Beoordeling door de Raad

1.

Het wordt door geen der partijen betwist dat het voorwerp van de bestreden beslissing, de oprichting van de 3 vergunde windturbines M-04, M-05 en M-06 zich volledig in agrarisch gebied met overdruk waterwinningsgebied bevinden.

De bestreden beslissing citeert trouwens de toepasselijke artikelen 11.4.1 en 3.7.2 van het Inrichtingsbesluit.

De bestreden beslissing stelt eveneens vast dat het aangevraagde principieel in strijd is met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan. Ook dit wordt door geen der partijen betwist.

2.

Na het vaststellen van de legaliteitsbelemmering, voortkomende uit de strijdigheid met de gewestplanbestemming, past de verwerende partij de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO toe.

2.1

Artikel 4.4.9, § 1, eerste lid VCRO laat toe om in afwijking van een gewestplanbestemming een vergunning te verlenen indien het gevraagde vergunbaar is op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij besluit van 11 april 2008.

Artikel 4.4.9, § 2, eerste lid VCRO bepaalt verder dat voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een plan van aanleg alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO of in de concordantielijst, bepaald krachtens artikel 7.4.13, tweede lid VCRO.

Blijkens de tabel opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO concordeert het bestemmingsvoorschrift "Agrarische Gebieden" met de (sub)categorie "Landbouw".

De standaardtypebepaling voor "Agrarisch gebied" in de categorie van gebiedsaanduiding "Landbouw" is opgenomen in artikel 4.1 van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit en luidt als volgt:

" ...

Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw.

Alle werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven zijn toegelaten.

Een landbouwbedrijfszetel mag alleen de noodzakelijke bedrijfsgebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, alsook verblijfsgellegenheid, verwerkende en dienstverlenende activiteiten voor zover die een integrerend deel van het bedrijf uitmaken.

(...)

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten :

(...)

- het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie.

De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.

..."

De verwerende partij neemt deze standaardtypebepaling integraal over in de bestreden beslissing zodat moet worden besloten dat er duidelijk wordt gesteld op welke wettelijke basis er wordt afgeweken van de gewestplanbestemming.

2.2

Wat de overdruk waterwinningsgebied betreft, stelt de Raad vast dat een agrarisch gebied met overdruk waterwinningsgebied niet uitdrukkelijk wordt vermeld in de concordantietabel en

eveneens niet uitdrukkelijk wordt vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse regering van 29 mei 2009 tot bepaling van de concordantie van bijzonder bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg voor categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding.

Het feit dat dergelijk gebied niet als dusdanig is opgenomen in de concordantietabel doet naar het oordeel van de Raad geen afbreuk aan het feit dat in artikel 4.4.9, §2, eerste lid VCRO het woord “alleszins” wordt gebruikt. Hiermee wordt aan de concordantietabel geen exhaustieve draagwijdte toegekend. Het is in beginsel naar het oordeel van de Raad dan ook niet uitgesloten om met toepassing van artikel 4.4.9 VCRO windturbines te vergunnen in agrarisch gebied met overdruk waterwinningsgebied.

Bij de in ‘overdruk’ aangegeven bestemming waterwinningsgebied blijft immers de grondkleur ‘agrarisch’ gebied bestaan maar in aanvulling op deze grondkleur wordt aanvullend de aanwijzing ‘waterwinning’ toebedeeld’. De algemene bestemming agrarisch gebied blijft dan ook bestaan maar voor de betreffende zone gelden er in principe specifieke beperkingen met het doel de waterwinning te beschermen (artikel 18.7.2 Inrichtingsbesluit). Deze beperkingen doen op zich geen afbreuk aan de algemene bestemming landbouw zodat dit de toepassing van de afwijkingsmogelijkheden van artikel 4.4.9 VCRO niet verhindert. Uit de lokalisatienota blijkt bovendien dat er zich in de betreffende zone geen vergunde waterwinningsinrichtingen bevinden en ook de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening heeft terzake op 8 februari 2010 gunstig advies verleend.

3.

De verzoekende partijen betwisten niet dat artikel 4.4.9 VCRO mocht worden toegepast maar zij menen dat uit de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd onderzocht of de voorwaarden gesteld in de standaardtypebepalingen voor het oprichten van windturbines vervuld zijn. Ze stellen dat de toepasbaarheid van de standaardtypebepaling onvoldoende is gemotiveerd.

3.1

In de hem opgedragen wettigheidsbeoordeling kan de Raad enkel rekening houden met de motieven die opgenomen zijn in de bestreden beslissing en nagaan of de bevoegde overheid haar appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot het bestreden besluit is kunnen komen.

Artikel 4.4.9 VCRO, hoewel een afwijkingsregeling bevattende, houdt geen zwaardere motiveringsplicht in. Om afdoende gemotiveerd te zijn dient een vergunningsbeslissing:

- duidelijk aan te geven dat gebruik wordt gemaakt van de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO,
- Verder zijn de windturbines overeenkomstig de vermelde standaardtypebepaling voor landbouw enkel toegelaten voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. Hierover zal er een motivering in het vergunningsbesluit aanwezig moeten zijn,
- Er is een passende beoordeling nodig indien er een mogelijke impact is op nabijgelegen habitat- of vogelrichtlijngebieden,
- Er zal steeds een toets aan de goede ruimtelijke ordening moeten plaatsvinden.

De in artikel 4.4.9 VCRO vervatte motiveringsplicht is louter dienstig om de vergunningaanvrager en elke andere rechtsonderhorige die de bestreden beslissing leest, kennis te doen nemen van de motieven die aanleiding hebben gegeven tot de betrokken beslissing zijnde in casu het vergunnen van drie windturbines en het weigeren van een vergunning voor drie andere

windturbines. De formele motiveringswet van 1991 is van toepassing op de bestreden beslissing, met inbegrip van de motieven inzake de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO.

De stelling van de verzoekende partijen dat de verwerende partij zich zou hebben beperkt tot een loutere verwijzing en het deels bijtreden van de lokalisatienota voor wat de motivering van de bestreden beslissing betreft, kan naar het oordeel van de Raad niet worden bijgetreden.

Zoals hierna zal blijken is de Raad van oordeel dat artikel 4.4.9 VCRO correct werd toegepast en dat de afwijking voor de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan afdoende werd gemotiveerd.

3.2

Bij nazicht van de bestreden beslissing en het ingediende aanvraagdossier stelt de Raad vast dat de bestreden beslissing na een onderzoek van de verenigbaarheid met de gewestplanbestemming, na de vaststelling dat de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.9 VCRO kan worden toegepast en na een uitgebreid onderzoek van de verschillende ingediende bezwaren die allen gemotiveerd worden weerlegd, een uitgebreide motivering bevat aangaan de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening die geenszins beperkt blijft tot een verwijzing naar de lokalisatienota of een bepaalde oppervlakte. Het voldaan zijn aan de standaardtypebepaling wordt daarbij in de bestreden beslissing niet enkel gemotiveerd onder de titel 'afwijkingen van de stedenbouwkundige voorschriften' doch ook onder de titel 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening'.

De bestreden beslissing gaat daarbij op genuanceerde wijze na welke windturbines kunnen worden vergund om dan te beslissen dat ruimtelijk gezien, omwille van een mogelijke aantasting van de open ruimte verbinding, de drie noordelijke turbines niet kunnen worden vergund. Deze conclusie sluit naar het oordeel van de Raad aan bij het feit dat de verwerende partij de lokalisatienota slechts gedeeltelijk bijtreedt.

Voor de zuidelijke turbines gaat de bestreden beslissing uitdrukkelijk na of en in welke mate aan de voorwaarden van de standaardtypebepalingen is voldaan. Ook hier kan worden gesteld dat de verwerende partij, uitgaande van de door haar weergegeven feitelijke gegevens, op redelijke wijze tot haar beslissing is gekomen en dat dit ook blijkt uit de weergegeven motivering die als dusdanig, zeker wat de titel 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening' betreft, niet wordt bekritiseerd door de verzoekende partijen in het eerste middel met betrekking tot de toepasbaarheid van de standaardtypebepaling. Daarenboven wordt de lokalisatienota niet bekritiseerd door de verzoekende partijen zodat het de verwerende partij toegestaan was hiernaar te verwijzen en ermee in te stemmen nu de standaardtypebepaling zelf stelt dat deze nota de mogelijke effecten ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten moet beschrijven en evalueren. Wat deze gegeven motivering betreft, kan met de tussenkomende partij worden ingestemd dat het niet noodzakelijk is om een motivering van de reeds gegeven motivering te geven.

De Raad is dan ook van oordeel dat de bestreden beslissing, met uitgebreide verwijzing naar de van toepassing zijnde regelgeving, op redelijke en gemotiveerde wijze heeft geoordeeld dat vergunning voor de drie zuidelijke windturbines kon worden verleend op basis van artikel 4.4.9 VCRO en op basis van de van toepassing zijnde standaardtypebepalingen. De motivering inzake de toets aan de goede ruimtelijke ordening wordt slechts in het tweede middel bekritiseerd.

De Raad is dan ook van oordeel dat op gemotiveerde wijze is afgeweken van de aldaar geldende gewestplanbestemming.

4.

Het middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

In een tweede middel roepen de verzoekende partijen de schending in van artikel 4.3.1 VCRO, van artikel 19, 3de lid van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna Inrichtingsbesluit), van artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en van het materieel motiveringsbeginsel en de zorgvuldigheidsplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Meer in het bijzonder zijn de verzoekende partijen van oordeel dat de in artikel 4.3.1, § 2 VCRO aangehaalde aandachtspunten en criteria niet in acht werden genomen, minstens dat er een schending is van de formele motiveringsplicht.

- In een eerste onderdeel van het tweede middel wijzen de verzoekende partijen op het aspect functionele inpasbaarheid, schaal, ruimtegebruik en visueel-vormelijke elementen. Zij zijn terzake van oordeel dat de verwerende partij de inpasbaarheid in de onmiddellijke omgeving niet voldoende in concreto heeft beoordeeld en heeft gemotiveerd. De verzoekende partijen menen dat een verwijzing naar de schaal van het landschap en de lijninfrastructuur een nietszeggende en derhalve niet afdoende motivering vormt en dat hetzelfde kan worden gesteld voor het loutere gegeven dat windenergie bijdraagt tot de realisatie van de Vlaamse doelstellingen op gebied van hernieuwbare elektriciteitsproductie. Zij menen dat het louter omschrijven van de omgeving niet neerkomt op een omschrijving van de weerslag op de onmiddellijke omgeving.

De verzoekende partijen menen dat de verwerende partij eraan voorbijgaat dat ook de drie vergunde windturbines in een open vlakte zijn gelegen en aanleiding geven tot visuele hinder terwijl de drie niet-vergunde turbines juist werden geweigerd omwille van de ligging in een open vlakte.

Zij wijzen er op dat ook de drie vergunde turbines in de vlakte van Bocholt gelegen zijn dat een open landbouwgebied is waardoor deze ruimte wordt aangetast. De verzoekende partijen menen dat het feit dat de vergunde turbines gelegen zijn in de vork van bestaande bebouwing en infrastructuren gevormd door de Zuid-Willemsvaart, het bedrijventerrein Hoog Geisterveld met enkele grootschalige bedrijfsgebouwen en de ingevulde woongebieden van Dorperveld en Waterlooos geen afbreuk doen aan het feit dat de locatie gelegen is in de vlakte van Bocholt en dat deze moet worden gevrijwaard.

De verzoekende partijen menen verder dat een verwijzing naar de minimale verstoring van het landschap door een relatief wijde afstand tussen de molens onderling, door hun ranke voorkomen en het ontbreken van reliëfwijzigingen niet terzake dienend is aangezien volgens hen eerst moet worden onderzocht of de turbines ter plaatse kunnen worden toegestaan. De verzoekende partijen menen dat er een onaanvaardbare aantasting is van de vlakte van Bocholt. Zij besluiten dan ook dat de bestreden beslissing strijdig is met de formele motiveringsplicht.

Verder wijzen de verzoekende partijen er op dat het vergunde de goede ruimtelijke ordening schendt en dat het vergunde niet beantwoordt aan de principes van de omzendbrief

EME/2006/01 – RO/2006/02 – Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines waarvan de verzoekende partijen stellen dat deze niet reglementair is.

Zij menen dat de bestreden beslissing de vermelde omzendbrief miskent nu de windturbines niet worden gelokaliseerd in stedelijk gebied of in de kern van buitengebied.

Zij stellen verder dat de koppeling met Geisterveld niet opgaat nu dit geen grootschalig bedrijventerrein is en dit van de windturbines wordt gescheiden door de Zuid-Willemsvaart. De verzoekende partijen wijzen er verder op dat de locatie in open ruimte niet leidt tot een zo groot mogelijke bundeling met andere infrastructuur zoals gevraagd door de vermelde omzendbrief. De Zuid-Willemsvaart is weliswaar lijninfrastructuur maar deze heeft volgens de verzoekende partijen geen belangrijke ruimtelijk-landschappelijke infrastructuur en impact. De vaart vormt daarenboven een horizontale structuur terwijl de turbines een verticale vormen zodat de visuele impact nog wordt versterkt.

Ook menen de verzoekende partijen dat de vergunning strijdig is met het provinciaal ruimtelijk structuurplan dat een andere invulling geeft aan de vlakte van Bocholt met name dat van een open landschap. Dit wordt verstoord door de vergunde turbines en meer nog door het feit dat ze breed worden uitgesmeerd over het landschap.

Verder is de bestreden beslissing volgens de verzoekende partijen verleend in strijd met het gemeentelijk structuurplan dat de versterking van de open ruimte tot doel stelt.

Tot slot wijzen de verzoekende partijen er nog op dat de inplanting gelegen is in de relictzone “Communautaire Akker Neeroeteren” hetgeen waardevolle landschapselementen impliceert die nu worden aangetast.

- In een tweede onderdeel wijzen de verzoekende partijen op de aspecten hinder, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen. Zij menen dat de hinder door geluid, trilling en schaduw niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt, minstens dat er wat deze aspecten betreft, er een schending van de formele motiveringsplicht moet vastgesteld worden.

Wat de verwijzing in de bestreden beslissing naar de 250-meter-regel voor de geluidsimpact van de omzendbrief van 2006 betreft, menen de verzoekende partijen dat er een strijdigheid is met de formele motiveringsplicht nu deze omzendbrief geen reglementair karakter heeft. Zij menen verder dat de 250-meter-regel niet blindelings had mogen worden toegepast maar in concreto had moeten worden beoordeeld. Dienaangaande verwijzen zij naar rechtspraak van de Raad van State in verband met GSM-masten.

De verzoekende partijen menen dat indien de verwerende partij de aanvraag op het vlak van de hinder wel concreet had beoordeeld dit onvermijdelijk had moeten leiden tot een weigering van de vergunning:

- Voor wat de 250-meter-regel betreft menen de verzoekende partijen dat nergens blijkt dat deze regel op wetenschappelijk onderzoek is gebaseerd en dat bij hun weten er geen land bestaat waar dergelijke kleine afstand als norm geldt.
- Wat de geluidshinder betreft, brengen de verzoekende partijen verscheidene studies bij waaruit moet blijken dat de betrokken windturbines veel te kort bij de woningen worden ingeplant. Verder wijzen ze terzake op het negatieve advies van het departement leefmilieu, natuur en energie in de milieuvergunningsprocedure. Mede rekening houdende met het feit dat de lawaaihinder 's nachts toeneemt menen de verzoekende partijen dat deze niet tot een aanvaardbaar niveau beperkt is of dat minstens onvoldoende is aangetoond dat dit het geval is.

- De verzoekende partijen wijzen op het risico van het afbrokkelen van onderdelen van de windturbines.
- Er is volgens de verzoekende partijen ook hinder voor de natuur nu de inplantingsplaats in noordelijke richting aansluit op een broedgebied van internationaal belang en in zuidoostelijke richting op een broedgebied van nationaal belang.
- De verzoekende partijen menen verder dat onvoldoende is aangetoond dat het uitgangspunt, met name dat een maximum van 30 uur effectieve slagschaduw per jaar aanvaardbaar is binnen een bewoonde woning, correct is. De omzendbrief van 2006 heeft geen reglementaire basis zodat een verwijzing naar de normen van deze brief volgens de verzoekende partijen niet als afdoende kan worden beschouwd. De verzoekende partijen menen dat de slagschaduwstudie in casu niet correct werd uitgevoerd en verwijzen daarbij naar een slagschaduwstudie die is uitgevoerd voor een ander windpark.

2.

De verwerende partij antwoordt hierop dat de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening op omstandige wijze is gemotiveerd in de bestreden beslissing. Wat de vlakte van Bocholt betreft, meent de verwerende partij dat de gegeven motivering correct is en getuigt van een zorgvuldige afweging. Verder benadrukt de verwerende partij dat het principe van de gedeconcentreerde bundeling is gerespecteerd nu de drie vergunde turbines gelegen zijn in de vork van bebouwing en infrastructuur gevormd door de Zuid-Willemsvaart, het bedrijventerrein Hoog Geisterveld met enkele grootschalige bedrijven en de ingevulde woongebieden van Dorperveld en Waterloos.

Verder meent de verwerende partij dat met toepassing van artikel 2.1.2, §7 VCRO structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor vergunningsaanvragen.

Wat de verwijzing naar een arrest van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak inzake GSM-masten betreft, meent de verwerende partij dat dit niet met goed gevolg kan worden ingeroepen nu een windturbine geen elektromagnetische stralingen verspreidt en de bestreden beslissing uitdrukkelijk oplegt dat de windturbines te allen tijde moeten voldoen aan de voorwaarden die voor geluid zijn opgelegd in de vermelde omzendbrief van 2006.

Tot slot wijst de verwerende partij er op dat de voorgehouden onveiligheid niet in concreto wordt gestaafd.

3.

De tussenkomende partij voegt hieraan nog het volgende toe:

- Alle aandachtspunten en criteria van artikel 4.3.1, §2, 1° VCRO zijn voor zover noodzakelijk of relevant in de bestreden beslissing aan bod zijn gekomen in de uitvoerige en ruimschoots afdoende motivering met betrekking tot de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening zodat er geen sprake kan zijn van een gebrek aan materiële en formele motivering.

De tussenkomende partij wijst er op dat de verwerende partij ook rekening mocht houden met de Vlaamse doelstellingen inzake hernieuwbare energieproductie aangezien volgens artikel 4.3.1, §2, 2° VCRO bij de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening ook rekening kan worden gehouden met beleidsmatig gewenste ontwikkelingen en dat de motivering van de bestreden beslissing bovendien niet beperkt is tot deze beleidsdoelstellingen.

- Verder wijst de tussenkomende partij er op dat de verwerende partij de aanvraag uitdrukkelijk heeft getoetst aan het gegeven van de gedeconcentreerde bundeling uit het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen zoals nader gespecificeerd in de Omzendbrief nu zij uitdrukkelijk heeft overwogen dat de turbines in lijnvorm en parallel worden gebundeld met de Zuid-

Willemsvaart en dat de drie meest zuidelijk turbines ter hoogte van het industrieterrein Hoog Geisterveld liggen.

- De tussenkomende partij stelt dat de drie noordelijke windturbines zijn geweigerd omwille van hun ligging nabij het kleinstedelijk gebied Bree en het feit dat de verwerende partij meent dat het behoud van de open ruimte verbinding binnen stedelijke economische netwerken en in of nabij stedelijke gebieden wenselijk is

Wat de drie zuidelijk turbines betreft, wijst de tussenkomende partij er op dat in de bestreden beslissing zeer duidelijk wordt gesteld dat er geen sprake is van een aantasting van de open ruimte verbinding tussen Opitter en Waterloo in de Vlake van Bocholt en dat er op dat vlak geen sprake kan zijn van een formeel motiveringsgebrek. Er is volgens de tussenkomende partij terecht geoordeeld door de verwerende partij dat de drie meest zuidelijke turbines gelegen zijn in de vork van de bestaande bebouwing en infrastructuur gevormd door de Zuid-Willemsvaart, het bedrijventerrein Hoog Geisterveld met enkele grootschalige bedrijfsgebouwen en de ingevulde woongebieden van Dorperveld en Waterloo.

De tussenkomende partij stelt dat de verzoekende partijen niet aannemelijk maken dat deze zienswijze kennelijk onjuist of kennelijk onredelijk is.

- Wat een mogelijke inbreuk op de verscheiden structuurplannen betreft, wijst de tussenkomende partij vooreerst op artikel 2.1.2, §7 VCRO dat bepaalt dat structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor concrete vergunningsaanvragen.
 - De tussenkomende partij meent verder dat er geen inbreuk is op het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen nu de verwerende partij een correcte toetsing heeft gemaakt aan het principe van de gedeconcentreerde bundeling uit dit ruimtelijk structuurplan dat voor windturbines nader is geconcretiseerd in de omzendbrief van 2006.

De verwerende partij heeft in de bestreden beslissing uitdrukkelijk en omstandig geargumenteed dat het project in overeenstemming is met het systeem van de gedeconcentreerde bundeling, namelijk een clustering van windturbines en een zo groot mogelijke ruimtelijke bundeling met grote lijninfrastructuur met het oog op het behoud van de resterende open ruimte.

Volgens de tussenkomende partij kunnen de verzoekende partijen niet volhouden dat het bundelen van windturbines met woningen en/of bedrijvigheid als een absolute locatievoorwaarde moet worden gehanteerd nu volgens de omzendbrief van 2006 moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijke bundeling met andere infrastructuur bij voorkeur grote lijninfrastructuur.

De tussenkomende partij wijst er op dat in casu werd gebundeld met de Zuid-Willemsvaart. De bewering van de verzoekende partijen dat er enkel met een verticale lijninfrastructuur kan worden gebundeld kan volgens de tussenkomende partij niet ernstig worden genomen nu niet duidelijk is met welke verticale lijninfrastructuren dan wel moet worden gebundeld.

De tussenkomende partij wijst er op dat ook werd gebundeld met het grootschalig industrieterrein Hoog Geisterveld. Volgens de tussenkomende partij is de omstandigheid dat dit industrieterrein aan de overzijde van de Zuid-Willemsvaart gelegen niet relevant nu er vanuit macroniveau een bundeling bestaat en er een zekere afstand moet worden behouden van het industrieterrein om de ontwikkelingsmogelijkheden ervan niet te hypothekeren.

- De tussenkomende partij meent dat er ook geen inbreuk is op het provinciaal en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan nu volgens de lokalisatienota gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke bundeling met de dominante lijninfrastructuur zodat de open ruimte maximaal gevrijwaard blijft en de verwerende partij de vergunning zelfs uitdrukkelijk weigerde voor de drie meest noordelijk gelegen turbines gelet op de ligging in een open ruimte verbinding.
- De tussenkomende partij wijst er verder op, wat het tweede onderdeel van het tweede middel betreft, dat de verwerende partij een evaluatie heeft gemaakt van het voortgebrachte geluid van windturbines, met name dat er zich geen vreemde woningen of woongebieden bevinden op minder dan 250 meter van de turbines en dat er overeenkomstig het afwegingskader van de omzendbrief dus mag worden aangenomen dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau blijft.

Volgens de tussenkomende partij doet het feit dat de omzendbrief geen reglementair karakter heeft niets af aan het feit dat dit geen afdoende motivering zou zijn. De tussenkomende partij wijst er op dat volgens de omzendbrief er geen geluidsemissienormen worden opgelegd voor windturbines doch dat de omzendbrief stelt dat voor de beoordeling van milieuvergunningaanvragen ervan mag worden uitgegaan dat de hinder tot een normaal niveau kan worden beperkt wanneer een veiligheidsafstand van 250 meter wordt gehanteerd. Verder wijst de tussenkomende partij er op dat slechts bij een afstand van minder dan 250 meter in afwijking van Vlare II wordt getoetst aan de milieukwaliteitsnormen voor geluid in open lucht zoals weergegeven in de omzendbrief.

De tussenkomende partij stelt nogmaals dat de dichtstbijgelegen woning op meer dan 250 meter gelegen is en dat er dus geen geluidsstudie diende te worden gemaakt.

Verder meent de tussenkomende partij dat de verwijzing naar het arrest van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak niet terzake doet nu dit over een volledig andere materie gaat.

De tussenkomende partij meent dat het aspect van de geluidshinder in de eerste plaats binnen de milieuvergunning moet worden beoordeeld en dat de motivering van de verwerende partij op dit vlak dan ook voldoet. De verwerende partij moest hier in eerste instantie een ruimtelijke beoordeling maken en geen milieuhygiënische beoordeling zodat de verwerende partij overeenkomstig het toepasselijk afwegingskader terecht heeft vastgesteld dat er in redelijkheid geen onaanvaardbare geluidshinder zal zijn. Een verwijzing naar in andere landen van toepassing zijnde afstanden doet volgens de tussenkomende partij niet terzake.

Wat het negatieve advies van de het departement leefmilieu, natuur en energie betreft inzake de milieuvergunningaanvraag, wijst de tussenkomende partij er op dat dit advies werd omgevormd naar een positief advies nadat er een geluidsprognose werd toegevoegd waaruit blijkt dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt mits het opleggen van voorwaarden wat ook gebeurde in de milieuvergunning verleend door de deputatie. De tussenkomende partij wijst er op dat in graad van beroep de afdeling milieuvergunning opnieuw een gunstig advies gaf. De tussenkomende partij meent dan ook dat, gelet op de gunstige adviezen met betrekking tot de milieuvergunningaanvraag en gelet op de uitgevoerde geluidsstudies waaruit blijkt dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, de kritiek op de 250-meter-regel feitelijke grondslag mist.

- Wat de mogelijke veiligheidsrisico's betreft, wijst de tussenkomende partij er op dat er een uitgebreide veiligheidsstudie is toegevoegd die is opgesteld door een erkende deskundige die tot het besluit komt dat er gelet op de gehanteerde veiligheidsafstanden geen onaanvaardbare risico's kunnen worden verwacht. De verzoekende partijen maken niet aannemelijk dat de windturbines in kwestie veiligheidsrisico's met zich meebrengen en dat de specifieke veiligheidsstudie onjuist zou zijn zodat de verwerende partij zich volgens de tussenkomende partij met goed gevolg mocht baseren op deze studie.
- Volgens de tussenkomende partij maken de verzoekende partijen niet aannemelijk dat er een motiveringsgebrek voorligt op het vlak van de hinder voor de natuur.

De tussenkomende partij wijst er op dat de hinder voor de natuur werd onderzocht in de lokalisatienota, dat de turbines niet gelegen zijn in een speciale beschermingszone en ook niet in een VEN of IVON. De verzoekende partijen laten volgens de tussenkomende partij ook na aan te tonen dat de windturbines enig significant effect zullen hebben op de door hen naar voorgeschoven broedgebieden van (inter)nationaal belang. De tussenkomende partij wijst verder op het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos.

- Wat de kritiek op de slagschaduwstudie betreft, wijst de tussenkomende partij er op dat deze is opgesteld door een erkende deskundige en dat het afwegingskader wordt gevormd door de omzendbrief van 2006. De verzoekende partijen maken volgens de tussenkomende partij niet aannemelijk dat de door een deskundige uitgevoerde slagschaduwstudie foutief zou zijn.

De verwijzing naar de slagschaduwstudie voor een ander windturbinepark op een andere locatie is niet relevant volgens de tussenkomende partij en dan nog meer in het bijzonder omdat het een locatie in Nederland betreft waar een ander afwegingskader geldt. Uit een aanvullend slagschaduwonderzoek blijkt eveneens dat alle omliggende woningen buiten de kritische 30 urencontour liggen.

4.

De verzoekende partijen volharden in hun tweede middel in hun wederantwoordnota en voegen geen wezenlijk nieuwe elementen aan hun betoog toe.

Beoordeling door de Raad

1.

In het eerste onderdeel van het tweede middel leveren de verzoekende partijen kritiek op de aspecten van functionele inpasbaarheid, schaal, ruimtegebruik en visueel-vormelijke elementen, te onderzoeken in het kader van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. Ze menen dat de verwerende partij, wat deze aspecten betreft, de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening onvoldoende heeft onderzocht.

1.1

In zoverre vastgesteld kan worden dat de percelen waarop de aanvraag betrekking heeft en waarvoor de vergunning werd toegestaan, gelegen zijn in een agrarisch gebied met overdruk waterwinningsgebied waarvan, zo blijkt uit het onderzoek van het eerste middel, op basis van artikel 4.4.9 VCRO op geldige wijze is afgeweken, diende de verwerende partij daarnaast, gelet op artikel 4.3.1, §1, eerste lid, 1°, b en §2, eerste lid VCRO, de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening te onderzoeken. Of de aanvraag verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening moet eveneens blijken uit de motivering van de bestreden beslissing.

In het verzoekschrift roept de verzoekende partij ook de schending in van artikel 19 van het Inrichtingsbesluit. Zowel artikel 19 van het Inrichtingsbesluit als het ingeroepen artikel 4.3.1, §1, eerste lid, 1°, b VCRO bepalen dat een vergunning dient geweigerd te worden wanneer het aangevraagde onverenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening. In artikel 19 van het Inrichtingsbesluit is nog sprake van 'de goede plaatselijke ordening'. Sinds de inwerkingtreding van de VCRO wordt de 'goede ruimtelijke ordening' beoordeeld aan de hand van de aandachtspunten, criteria en beginselen zoals opgesomd in artikel 4.3.1, §2 VCRO

1.2

Vermits het vergunningverlenend bestuursorgaan in dit verband beschikt over een discretionaire bevoegdheid, kan en mag de Raad zijn beoordeling omtrent de eisen van een goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de verwerende partij. In de hem opgedragen wettigheidstoezicht kan de Raad enkel rekening houden met die motieven die opgenomen zijn in de bestreden beslissing en dient de Raad na te gaan of het vergunningverlenend bestuursorgaan haar appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, en met name of het is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of het deze correct heeft beoordeeld en of het op grond daarvan in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen.

De Raad kan dus spijs de omstandige uiteenzetting van de verzoekende partijen die de vaststellingen van de verwerende partij moeten tegenspreken en de omstandige weerlegging hiervan door de tussenkommende partij, enkel beoordelen of de verwerende partij in de bestreden beslissing de juiste feitelijke gegevens heeft weergegeven, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan, met toepassing van alle wettelijke regels, in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen.

1.3

Wat een mogelijk motiveringsgebrek betreft ingevolge een verwijzing naar de beleidsdoelstelling op het vlak van hernieuwbare energieproductie meent de Raad dat dit verwijt feitelijke en juridische grondslag mist.

Artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 2° VCRO laat immers uitdrukkelijk toe om bij het onderzoek van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening rekening te houden met beleidsmatig gewenste ontwikkelingen met betrekking tot de aandachtspunten, vermeld in artikel 4.3.1, § 2, eerste lid 2° VCRO.

De omzendbrieven EME/2006/01 - RO/2006/02 Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" – die voldoende bekend werden gemaakt – zijn de weergave van een algemene beleidslijn en bevatten richtlijnen en randvoorwaarden en zijn aldus een 'toetsingskader' bij het onderzoek voor aanvragen voor de bouw en de exploitatie van windturbines. Ook al hebben deze omzendbrieven geen verordenend karakter, toch kunnen zij beschouwd worden als beleidsmatig gewenste ontwikkelingen, nu de overheid, om eenvormigheid te brengen in haar beleid en haar beslissingen, dergelijk beleid mag uitschrijven in een omzendbrief.

Zoals gesteld kan het vergunningverlenend bestuursorgaan voor wat betreft de verenigbaarheid van de windturbines met de goede ruimtelijke ordening in een bepaald gebied of bepaalde locatie, zich richten naar het aangereikte afwegingskader van de omzendbrief dat als toetsingskader kan gelden voor het ruimtelijk beleid inzake windturbines. Dit betekent evenwel niet dat de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening mag beperkt worden tot een loutere formalistische toetsing aan de in de omzendbrief opgenomen randvoorwaarden. Het vergunningverlenend bestuursorgaan moet het aangevraagde aan een concrete beoordeling onderwerpen. De aanvrager moet immers een lokalisatienota indienen waarbij de keuze van

locatie voor de windturbine moet gemotiveerd en onderbouwd worden aan de hand van de in de hierboven bedoelde omzendbrief beschreven afwegingselementen.

De eventuele niet-naleving van de onderrichtingen vervat in voormelde omzendbrieven kan echter, bij het gebrek aan verordenend karakter ervan, niet tot de onwettigheid van de bestreden beslissing leiden.

De Raad stelt bovendien vast dat de bestreden beslissing door nog meer determinerende motieven inzake de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening geschraagd wordt waardoor de kritiek op dit motief van hernieuwbare energie moet worden beschouwd als kritiek op een overtoollig motief en dus niet terzake dienend. Wat deze andere motieven betreft is de Raad van oordeel dat de bestreden beslissing niet enkel de omgeving beschrijft doch ook de verenigbaarheid ermee toetst. De verzoekende partijen tonen alleszins niet anders aan.

1.4

De verzoekende partijen menen dat de drie vergunde zuidelijke windturbines, net zoals de drie niet-vergunde noordelijke windturbines, de open ruimte verbinding tussen Oppitter en Waterloos in de Vlake van Bocholt doorbreken en dit in strijd met de bepalingen van structuurplannen op verscheidene niveaus en dat er verder niet werd getoetst aan de onmiddellijke omgeving.

Wat een mogelijke strijdigheid met de structuurplannen betreft, dient de Raad vast te stellen dat artikel 2.1.2, § 7 VCRO bepaalt dat ruimtelijke structuurplannen geen beoordelingsgrond vormen voor stedenbouwkundige vergunningen en deze kritiek dan ook elke juridische grondslag mist.

De omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 stelt terzake zelf dat het bundelen van windturbines met woningen en/of bedrijvigheid niet strikt als een absolute ruimtelijke locatievoorwaarde moet worden gehanteerd. Er wordt verder duidelijk gesteld dat een technisch haalbare locatie in open ruimte kan worden onderzocht indien er naar een zo groot mogelijke bundeling wordt gestreefd met andere structuren, bij voorkeur grote lijninfrastructuur (bv. wegen, spoorwegen, rivieren, hoospanningslijnen ...) die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact heeft en een bijkomende markering kan betekenen.

De Raad stelt vast dat de windturbines aldus werden vergund met name in open ruimte in de nabijheid van de Zuid-Willemsvaart zijnde de grote lijninfrastructuur. Het feit dat het hier een horizontale structuur betreft en geen verticale doet niet terzake om ter plaatse windturbines te kunnen aanvaarden. De aanwezigheid van de lijninfrastructuur is voldoende, de omzendbrief stelt nergens dat deze infrastructuur horizontaal dient te zijn.

De verzoekende partijen stellen dat de Zuid-Willemsvaart geen bepalende lijninfrastructuur is. De Raad dient terzake vast te stellen dat de verzoekende partijen niet verder komen dan het louter poneren van deze stelling.

Uit de bestreden beslissing blijkt verder op voldoende duidelijke wijze waarom de verwerende partij de drie noordelijke windturbines niet en de drie zuidelijk windturbines wel vergunde. De bestreden beslissing maakt immers duidelijk het onderscheid tussen de open vlakte in het noordelijke deel en in het zuidelijke deel binnen de Vlake van Bocholt. De verwerende partij komt daarbij dan tot een gefundeerde conclusie dat de zuidelijke windturbines wel kunnen worden vergund omdat daar geen sprake is van een open ruimte verbinding.

De verwerende partij verduidelijkt dit onderscheid verder als volgt:

“Voor de drie meest zuidelijk gelegen turbines is er geen sprake van een aantasting van de voornoemde open ruimte verbinding. Deze turbines zijn gelegen in de vork van de bestaande bebouwing en infrastructuur gevormd door de Zuid-Willemsvaart, het bedrijventerrein Hoog Geiserveld met enkele grootschalige bedrijfsgebouwen en de ingevulde woongebieden van Dorpervel en Waterloos. De verstoring van het landschap is

hier miniem wat te verklaren is door de relatief wijde afstand tussen de molens onderling, door hun ranke voorkomen en het ontbreken van reliëfwijzigingen. Deze drie turbines vormen een ruimtelijk coherent project met een regelmatige inplanting met gemiddelde afstand tussen turbines van ca. 400 m en die optimaal aansluit bij de vaart op een gemiddelde afstand van ca. 250 m en eveneens bij het bedrijventerrein.

De verzoekende partijen tonen alleszins niet aan dat deze conclusie op een onzorgvuldige of kennelijk onredelijke wijze werd genomen. Het komt ook niet aan de Raad toe om het feitelijk onderzoek van de vergunningsaanvraag over te doen. Het feit dat de verzoekende partijen een andere visie hebben op de locatie maakt de bestreden beslissing op dit punt nog niet onwettig.

Het loutere feit dat het betrokken bedrijventerrein niet groot zou zijn, kan door de Raad niet worden onderzocht en betreft enkel een bewering van de verzoekende partijen die met geen ander stuk wordt gestaafd en kan dus het redelijke karakter van de bestreden beslissing niet aantasten.

Hetzelfde kan worden gesteld voor de scheiding van dit bedrijventerrein van de vergunde turbines door de aanwezige rivier nu zelfs de omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 voor deze inplanting in open ruimte niet als richtlijn geeft dat deze moet gekoppeld zijn aan een bedrijventerrein. De Raad kan enkel vaststellen dat de vermelding van het bedrijventerrein past binnen de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening die, zoals hierna mag blijken, op grotere schaal moest worden bekeken. De bewering van de verzoekende partijen als zou de Zuid-Willemsvaart geen belangrijke ruimtelijk-landschappelijke infrastructuur en visuele impact hebben, kan het redelijke karakter van de bestreden beslissing eveneens niet zonder meer onderuit halen nu de verzoekende partijen niet verder komen dan het louter poneren van een eigen mening over het ruimtelijk-landschappelijke karakter van deze rivier.

1.5

Voor een aftoetsing van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening wordt onder de 'in de omgeving bestaande toestand' bedoeld de voor het dossier 'relevante' in de omgeving bestaande toestand, rekening houdende met de specifieke gegevens van het dossier en met de aandachtspunten en criteria uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO die, voor zover noodzakelijk of relevant, voor het aangevraagde dienen onderzocht te worden. De Raad meent dat het, rekening houdende met het voorgeschreven clustergegevens van windturbines, als correct kan worden aangenomen dat de hele cluster op zich aan de omgeving wordt getoetst en niet iedere windturbine op zich. In die zin was de verwerende partij dan ook gerechtigd te verwijzen naar de schaal van het landschap en naar de afstand tussen de windturbines om zo het geheel te kaderen binnen de omgeving. Daarenboven stelt de Raad vast dat de verwerende partij een andere inplanting heeft onderzocht, zoals voorgesteld door de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling Limburg, doch deze, gelet op de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving en de samenhang met de lijninfrastructuur ongeschikt bevond (met name de verschuiving naar de hoeken van de landbouwkavels en dus dicht bij bestaande landbouwwegen).

Er moet dan ook worden besloten dat de verwerende partij, wat de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening betreft, en meer bepaald wat betreft het aspect inpasbaarheid, op basis van de voorliggende feitelijke gegevens in redelijkheid heeft beslist dat de drie zuidelijke windturbines kunnen worden toegestaan. Alleszins tonen de verzoekende partijen de onredelijkheid terzake niet aan.

2.

In het tweede onderdeel leveren de verzoekende partijen kritiek op de motieven inzake de aspecten hinder, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen. De verzoekende partijen menen dat de hinder door geluid, trilling en schaduw niet tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt.

2.1

Wat de mogelijke geluidshinder betreft, menen de verzoekende partijen dat de 250-meter-regel van de omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 niet met goed gevolg had mogen worden toegepast nu deze geen reglementair karakter heeft. Ze stellen verder dat deze regel geen voorwerp is geweest van wetenschappelijk onderzoek en dat in geen enkel ander land dergelijke kleine afstand als norm geldt.

Wat deze mogelijke geluidshinder betreft, stelt de Raad vast dat artikel 4.3.1, § 2, 1° VCRO een onderzoek van de hinderaspecten oplegt in het kader van het onderzoek naar de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening. Hieronder valt ook een onderzoek naar de geluidshinder. Niettemin stelt de Raad ook vast dat er in casu een milieuvergunning klasse 1 moest worden aangevraagd. Een onderzoek naar mogelijke geluidshinder moest in de gegeven omstandigheden dan ook in de eerste plaats ten gronde onderzocht worden in het kader van het verlenen van de milieuvergunning wat, volgens de informatie waarover de Raad beschikt, ook effectief gebeurd is. Nu vaststaat dat de verwerende partij de geluidshinder wel diende te onderzoeken doch slechts zijdelings nu dit op een ander vlak diende te gebeuren (in het kader van de ruimtelijke bezwaren), kon de verwerende partij volgens de Raad volstaan met een verwijzing naar de 250-meter-regel zoals die is opgenomen in EME/2006/01 – RO/2006/02.

Het feit dat deze omzendbrief geen reglementair karakter heeft, doet geen afbreuk aan het feit dat het als eerste toetsingskader kan dienen bij het onderzoek van de geluidshinder waartoe de verwerende partij als beoordelaar van de stedenbouwkundige toestand geroepen was.

Zoals reeds eerder gesteld, mag en kan de overheid om eenvormigheid te brengen in haar beleid en haar beslissingen, zoals in het huidige geval, uitgaan van omzendbrieven. Het is veeleer wanneer zij afwijkt van een omzendbrief dat een bijzondere motivering vereist is. Te dezen maken de verzoekende partijen niet aannemelijk dat de normen van de omzendbrief onwettig of kennelijk onredelijk zijn.

De door de verzoekende partijen bijgebrachte wetenschappelijke studies zijn wat ze zijn met name studies en deze waren ten tijde van het nemen van de bestreden beslissing niet bekend bij de verwerende partij zodat die er ook geen rekening mee kon houden. De verzoekende partijen kunnen ook niet met goed gevolg verwijzen naar regels die gelden voor andere landen noch naar rechtspraak van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak over GSM-masten nu dit een andere materie betreft.

De Raad stelt samen met de tussenkommende partij vast dat het departement Leefmilieu, Natuur en Energie een gunstig advies gaf over de milieuvergunning nadat er door de tussenkommende partij in het kader van de milieuvergunning een geluidsstudie werd bijgebracht. De Raad is dan ook van oordeel dat de verwerende partij op basis van de gekende feitelijke gegevens in alle redelijkheid tot de bestreden beslissing is gekomen wat de mogelijke geluidshinder betreft nu de verzoekende partijen geen gegevens bijbrengen om het redelijke karakter van de bestreden beslissing op dit vlak te ontkrachten.

De verwerende partij heeft bovendien met betrekking tot het geluid specifiek gesteld dat *“de oorzaak van het voortgebrachte geluid van windturbines (is) tweevoudig. Het wordt gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator. De mogelijke maatregelen aan de bron worden genomen om de geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, en dergelijke meer.”*

Na vaststelling dat er geen woningen van derden of woongebieden op minder dan 250 meter van de windturbines gelegen zijn, kon de verwerende partij, op grond van het afwegingskader van de omzendbrief dan ook terecht oordelen dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft. Zij voegt daar nog aan toe het project steeds dient te voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de omzendbrief, waarbij zij als het ware de vergunninghouder wijst op haar voorzorgsplicht om de hinder zo beperkt mogelijk te houden.

2.2

Wat de kritiek van de verzoekende partijen betreft inzake de slagschaduwhinder trekken de verzoekende partijen het aanvaardbaar karakter van het maximum aan 30 uur effectieve slagschaduw in vraag louter en alleen omdat de omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 geen reglementair karakter heeft. Zij tonen echter op geen enkele wijze aan waarom dit maximum geen aanvaardbaar karakter zou hebben noch maken ze aannemelijk dat deze norm van de omzendbrief onwettig of kennelijk onredelijk zijn. Dit maximum is nochtans gebaseerd op een internationale norm.

Daarenboven trekken de verzoekende partijen het correct-zijn van de ingediende slagschaduwstudie in vraag doch ze brengen zelf geen studie bij van een deskundige die de studie die werd bijgebracht door de tussenkomenende partij en die werd opgesteld door een deskundige terzake tegensprekt. Het feit dat een slagschaduwstudie van een windmolenpark op een geheel andere locatie andere resultaten vertoont, kan niet met goed gevolg worden ingeroepen tegen de voorliggende slagschaduwstudie nu het feit alleen al van de ligging op een andere plaats tot geheel andere resultaten leidt.

Voorts stelt de Raad vast dat de woningen van de verzoekende partijen ieder afzonderlijk, blijkens de beide voorliggende slagschaduwstudies, bij het gebruik van eender welk model van windturbine, volledig buiten de slagschaduw van de drie vergunde windturbines liggen zodat dan ook hun belang bij het invoeren van dit onderdeel in vraag moet worden gesteld.

De Raad concludeert terzake dat de verwerende partij, uitgaand van de voorliggende slagschaduwstudie, in redelijkheid en op basis van correcte motieven heeft geoordeeld *“dat er zich geen woningen binnen de contour van 30 uur slagschaduw per jaar bevinden”* en dat er op dat vlak dan ook geen hinder zal zijn voor zover aan de algemene voorwaarden van de omzendbrief wordt voldaan.

2.3

De verzoekende partijen menen dat de invloed op de natuur onvoldoende is onderzocht. Terzake stelt de Raad vast dat er wel degelijk een advies werd gevraagd aan de daarvoor bevoegde instantie. De door de verzoekende partijen gevreesde invloed op de broedplaats voor vogels wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos gunstig geadviseerd in die zin dat er geen fundamentele problemen en significante negatieve effecten in of in relatie tot deze gebieden te verwachten zijn.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partijen dit advies van het Agentschap voor Natuur en Bos niet in hun kritiek betrekken. Zij tonen dan ook niet aan dat deze beoordeling of dit advies

hetzij foutief, hetzij kennelijk onredelijk zou zijn. De verwerende partij kon dan ook rechtmatig dit advies volgen.

De Raad is dan ook van oordeel dat een mogelijke invloed op de natuur werd onderzocht en dat dit ook blijkt uit de bestreden beslissing. De Raad oordeelt dan ook dat deze kritiek elke feitelijke grondslag mist.

2.4

De verzoekende partijen vrezen verder een aantasting van het landschappelijk interessant en waardevol gebied. De Raad stelt terzake vast dat er een advies werd gevraagd aan de bevoegde instantie en dat deze op 28 januari 2010 een voorwaardelijk gunstig advies heeft gegeven. De Raad stelt verder vast dat de verwerende partij zich volledig heeft gedragen naar dit advies en dat dit ook blijkt uit de bestreden beslissing waarin de voorwaarden in extenso werden opgenomen. Ook dit advies werd door de verzoekende partijen bij hun kritiek niet betrokken. De Raad oordeelt dan ook dat deze kritiek elke feitelijke grondslag mist.

2.5

Wat ten slotte de mogelijke veiligheidsrisico's betreft, stelt de Raad vast dat door de tussenkomende partij een omstandige veiligheidsnota van een erkende deskundige werd bijgebracht in haar aanvraagdossier. De verzoekende partijen ontkrachten deze nota niet met een nota van een andere deskundige doch beperken zich tot het vermelden van enkele incidenten in andere landen. Deze verwijzing is onvoldoende om het redelijke karakter van het bestreden besluit onderuit te halen dat naar de door een deskundige opgestelde veiligheidsnota verwijst.

3.

Het middel is in zijn geheel ongegrond.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van nv [REDACTED] is ontvankelijk.
2. Het beroep is ontvankelijk maar ongegrond.
3. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 700,00 euro, ten laste van de verzoekende partijen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 11 maart 2014, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, tweede kamer, samengesteld uit:

Hilde LIEVENS, voorzitter van de tweede kamer,

met bijstand van

Ingrid VAN AKEN, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Ingrid VAN AKEN

Hilde LIEVENS